Talousvaliokunta 10.02.2026

Asia: VNS 8/2025 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

Kansallinen energia- ja ilmastostrategia

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleiset kommentit

Strategiassa on melko kattavasti kuvattu tilannetta energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi sekä hallituksen toimia. Näistä toimista on jo päätetty, osa on toteutuksessa ja osaa vasta valmistellaan. Bioenergia ry katsoo, että uusissa lainsäädäntöhankkeissa tulee panostaa hyvään vaikutustenarviointiin.

Bioenergia ry näkee, että Suomen tarvitsemaa kasvua syntyy uusilla investoinneilla Suomeen. Siksi Suomen kustannuskilpailukykyyn sekä investointiympäristön houkuttelevuuteen ja vakauteen tulee panostaa. Investoinnit liikennepolttoaineiden ja biokaasun tuotantoon sekä bioperäisen hiilidioksidin talteenottoon, hyödyntämiseen ja varastointiin ja biohiilien tuotantoon tukevat puhdasta siirtymää kohti hiilinegatiivista yhteiskuntaa. EK:n vihreiden investointien dataikkunassa on merkittävä kasvupotentiaali näihin liittyen. Investointeihin ovat viime vuosina edenneet etenkin biokaasuhankkeet (2022-2025: 145 miljoonan euron investoinnit käynnistyneet, lisäksi investointipäätöksiä tehty 258 miljoonan euron edestä).

Bioenergia ry toteaa, että Orpon hallitus sitoutui vakauttamaan valtion velkasuhteen kasvun. Uusimman VM:n arvion (18.12.2025) mukaan julkisen velan ennustetaan kohoavan 91,6 prosenttiin vuonna 2026 ja 92,4 prosenttiin vuonna 2027. Velkasuhteen kasvu jatkuu koko vuoteen 2030 ulottuvan ennustejakson ajan, ja vuonna 2030 velka on jo yli 96 prosenttia suhteessa bkt:hen. Suomen julkisen talouden haasteet eivät johdu pelkästään pitkittyneestä matalasuhdanteesta, vaan ongelmien juurisyy on talouden ja julkisen talouden rakenteissa. Siten Bioenergia ry katsoo, että uusiin tukiin ml. fossiilittoman jouston tukimekanismiin tai varsinaisiin kapasiteettimekanismeihin, tulee lähtökohtaisesti suhtautua Suomessa erittäin kriittisesti. Tämä koskee erityisesti yleiskatteellista rahoitusta valtion budjetista. Mahdollisten tukimekanismien tulee ratkaista selkeästi määriteltyjä ongelmia.

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

Bioenergia ry painottaa teknologianeutraaliuden merkitystä energia- ja ilmastopolitiikan kehittämisessä. Tämä pätee niin energiatavoitteisiin, teho/kapasiteettitavoitteisiin kuin päästö- tai poistumatavoitteisiinkin. Teknologianeutraalisuus on tärkeää niin kustannusten minimoinnin kuin tasapuolisen kilpailun ja oikeudenmukaisen toimintaympäristön varmistamisen kannalta.

Bioenergia ry tukee strategian tavoitteita luotettavan, kohtuuhintaisen ja kestävän energiajärjestelmän varmistamisesta sekä jäljellä olevan CHP-kapasiteetin mahdollisimman hyvän käytettävyyden turvaamisesta. Yhdistys suhtautuu kriittisesti erilliseen huoltovarmuusvarastointiin uusiutuville polttoaineille. Huoltovarmuusvarastoinnissa tulee ottaa huomioon myös fossiilisten polttoaineiden varastot.

Bioenergia ry ei tässä vaiheessa kannata huoltovarmuusmaksua kiinteälle bioenergialle. On epäselvää, miten näin kerätyillä varoilla edistettäisiin energiaturvallisuutta, sillä uusi maksu heikentäisi bioenergian kilpailukykyä. Suomi tarvitsee kestävää bioenergiaa, ja sen tuotantoedellytyksistä on pidettävä huolta. Energiakäyttö on useille puusivutuotteille ja metsäenergiajakeille isossa mittakaavassa ainoa merkittävä käyttökohde. Bioenergian tuottaminen työllistää ihmisiä alueilla, joissa on vaikea löytää muita työpaikkoja. Koko maahan kohdistuvat työskentelymahdollisuudet pitävät osaltaan maan asuttuna ja parantavat siten myös kansallista turvallisuutta.

Puupolttoaineisiin perustuvalla kaukolämmön tuotetaan noin puolet Suomen lämmityksestä. Bioenergia on korvannut fossiilisia polttoaineita tehokkaasti, ja sen arvo huoltovarmuudelle on ollut kiistaton. Siksi on huolestuttavaa, että energiamurros kohtelee puupolttoaineita enenevästi sesonkituotteena. Kun lämmöntuotantoa sähköistetään, puuhakkeen kysyntä muuttuu epäsäännölliseksi ja toimitusketjujen ennakoitavuus heikkenee. Juuri nämä ketjut – puupolttoaineiden toimittajat, koneurakoitsijat, kuljetusyrittäjät ja alalla työskentelevät – ovat koko CHP-järjestelmän kivijalka. Ilman heitä ei ole polttoainetta, ja ilman polttoainetta ei ole säätövoimaa. Yhdistys pitää erittäin hyvänä, että puupolttoaineiden toimituskauden lyhentymisestä johtuvia riskejä alan liiketoimintamahdollisuuksiin ja keinoja niihin varautumiseen aiotaan tarkastella. Asia on tärkeä, sillä tilanne markkinoilla on selvästi muuttunut viime vuosina.

Taakanjakosektorin tavoitteiden saavuttamiseen liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä ja taloudellisia riskejä. Ne kiteytyvät vuosiin 2027-2030 kohdistuvissa päätöksissä.

Strategiassa linjatut toimet saattavat riittää saavuttamaan taakanjakosektorin tavoitteen rimaa hipoen, mikäli toimintaympäristö kehittyy suotuisasti ja kaikki suunnitellut toimet toteutetaan kaavaillusti. Korostamme, että tämä edellyttää nyt voimassa olevien jakeluvelvoitetasojen toteutumisen ja rahoituksen kannustimille.

Bioenergia ry pitää ilmastotavoitteiden yhteensovittamista kestävän metsätalouden kanssa tärkeänä. Metsien kasvupaketin toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia. Metsien kasvupaketin toimenpiteiden toteuttamiseen tarvitaan kannustimia, jotka voivat osin olla myös markkinapohjaisia.

Selonteossa on onnistuneesti tunnistettu biogeenisen hiilidioksidin talteenoton merkittävät mahdollisuudet ilmaston, liiketoiminnan ja työllisyyden näkökulmasta. Esitetyt edistämistoimet eivät kuitenkaan ole linjassa asetettujen tavoitetasojen kanssa. Negatiivisten päästöjen osalta liitteessä 3. esitetty päästövähennystaso (0,6 Mt) vuoteen 2030 mennessä ei ole realistisesti saavutettavissa kuvatuilla edistämistoimilla. Kansalliset tukimuodot (90 miljoonan euron investointituki ja investointiverohyvitys) eivät yksin riitä tavoiteltujen tasojen saavuttamiseen.

Strategia ei tarjoa vastauksia siihen, miten Suomen ajatellaan täyttävän osan sitä koskevista kansallisista EU-velvoitteista tai pääsevän kansallisten tavoitteiden mukaisesti hiilineutraaliksi vuonna 2035. Suomelle on syntymässä maankäyttösektorilla erittäin suuri alijäämä, joka Luonnonvarakeskuksen päivitetyn arvion mukaan olisi tämän hetken tiedoilla luokkaa 84 Mt CO2-ekv pelkästään vuosien 2021-2025 osalta. Lisäksi on merkittävä riski, että kaudelta 2026 - 2030 alijäämää syntyy lisää. LULUCF-asetus mahdollistaa kaupankäynnin muiden jäsenmaiden kanssa, mutta likvidiä markkinaa ei ole näköpiirissä. Maankäyttösektorin alijäämätilanteessa alijäämä siirtyy taakanjakosektorille. Strategia ei käsittele Suomelle mahdollisesti syntyvää sanktiotilannetta Euroopan Unionissa eikä Suomen mahdollisia toimia tilanteen hoitamiseksi tai lieventämiseksi.

Yksityiskohtaiset kommentit

Bioenergia ry pitää ennenaikaisena strategian linjausta fossiilittoman jouston tukimekanismin toteuttamisesta, sillä mekanismin vaikutuksia ei vielä ole riittävästi analysoitu.

Strategian mukaan (s. 46) ”vuoden 2030 jakeluvelvoitetaso 34 % on syytä säilyttää investointien kannustamiseksi ja huomioiden uusiutuvan energian direktiivin vähimmäisvelvoitteet liikennesektorille (29 % v. 2030) sekä taakanjakosektorin

päästövähenemävelvoitteet (50 % v. 2030).” Bioenergia ry toteaa, että jakeluvelvoitteelle asetettu polku kohti 34 prosenttia vuonna 2030 sisältää jyrkän nousun vuosina 2027 – 2028. Liikenteen osuus taakanjakosektorin päästöistä on 37 prosenttia. Jakeluvelvoite on keskeisin liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen alentamisen keino, ja siihen tehtävät muutokset vaikuttavat suoraan sekä liikenteen että koko taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen. Suomi ylitti taakanjakosektorin päästökiintiön 0,4 Mtn vuonna 2024. Jo tässä vaiheessa on selvä, että Suomi ei saavuta taakanjakosektorin tavoitettaan, jos kevään 2027 eduskuntavaalien jälkeen jakeluvelvoitetasoja 2028-2030 vielä lasketaan.

Jakeluvelvoitteen jyrkkää nousua 2027 – 2028 voisi lieventää etukäteen vuosien 2026-2027 ylitäytöllä. Jakeluvelvoitteen joustomekanismin käytön toimivuus jakeluvelvoitteen täyttämiseksi tulee arvioida 2028 loppuun mennessä.

On myönteistä, että EU-vaikuttamisessa on tunnistettu tarve edistää EU-tason toimia biogeenisen hiilidioksidin talteenoton ja teknisten nielujen kehittämiseksi. Nykytilanteessa mahdollinen EU-rahoitus talteenottoinvestoinneille perustuu kuitenkin pitkälti Innovaatiorahastoon, jonka hakuprosessit ja -kriteerit ovat raskaita ja menestymismahdollisuudet epävarmoja. Strategian tämänhetkinen vahva tukeutuminen EU-tason toimenpiteisiin investointien edistämiseksi merkitsee käytännössä sitä, ettei riittäviä tukimekanismeja ole saatavilla sen paremmin kansallisella kuin EU-tasollakaan. Tilanteen korjaaminen edellyttäisi muutosta molemmilla tasoilla. Lyhyellä aikavälillä EU-toimien rinnalle tarvittaisiin merkittävästi vahvempia kansallisia panostuksia, jotta hankkeita saataisiin käyntiin riittävän nopeasti.

Pidämme lisäksi tärkeänä, että hiilenpoistoja voi toteuttaa laajasti eri teknologioilla ja eri kokoisissa laitoksissa. Siksi on hyvin valitettavaa. että strategia ei tunnista (esim. kappale 2.2.4) biohiilien mahdollisuuksia osana työkalupakkia. Biohiilien avulla voitaisiin tuottaa päästövähennyksiä ja poistoja skaalautuvasti ja nopeasti, joka useita Mtn/a, kuten VTT:n selvitys (2025) arvioi. Biohiilien osalta markkinoilla on myös kotimaista valmistusta ja tarjontaa, joiden kautta potentiaali arvonluontiin kotimaassa ulottuu laajasti koko arvoketjuun.

Bioenergia ry
Harri Laurikka
toimitusjohtaja

Lisätiedot: harri.laurikka@bioenergia.fi / 040 1630 465